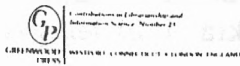

New perspectives for
reference service in
academic libraries

RAYMOND G. McINNIS

McINNIS, R. G.: New perspectives for reference service in academic libraries. Westport, Conn. — London, Greenwood Press, 1978. 351 p.

A tájékoztató szolgálat új távlatai a tudományos könyvtárakban

A szerző a Wilson Library (Western Washington University) tájékoztató szolgálatának vezetője. Könyve, másfél évtizedes könyvtári gyakorlata során szerzett tapasztalatai alapján kialakult nézeteit, elképzeléseit és elméleti megfontolásait igyekszik összefoglalni. Mondanivalója az a *Jesse Shera* által megfogalmazott „társadal-

mi episztemológiának” nevezett keretbe illeszkedik, amely magába foglalja a társadalomban végbemenő intellektuális folyamatnak vizsgálatát és amelynek tárgya azoknak a jelenségeknek a vizsgálata, amelyek megvilágítják a közölt gondolatok létrejöttének, közlésének, áramlásának és befogadásának módozatait és törvényszerűségeit. Ezeknek a jelenségeknek felismerése az egyetemi könyvtárost arra készíti, hogy az egyetemi képzésben részesülőkkel megismertesse a tudományos kutatás lényegét és módszereit. A könyv első része ennek lehetőségeivel foglalkozik, megállapítva, hogy ezt a feladatot, csak a könyvtár és az oktatók együttműködése által lehet megoldani. Hiányolja azt, hogy az oktatás részéről nem sok történik a hallgatóknak a könyvtár felé való irányítása terén. A hallgatók nem árasztják el kérdéseikkel az egyetemi könyvtárak tájékoztató szolgálatát.

A munka második részében részletesen foglalkozik azzal, hogy a tájékoztatás iránti igényt elsősorban, egy a képzés során kevésbé részletezett probléma jobb megismerése felé kell irányítani, ami a tudományos kutatás lényegének megismerését és a kutatási módszerek elsajátítását teszi lehetővé, különösen a társadalomtudományok területén. Ehhez kapcsolódik azoknak az elsődleges és másodlagos forrásoknak vizsgálata, amelyeket a társadalomtudományokkal foglalkozók, — természetesen elsősorban az angolszász nyelvterületen, — a leggyakrabban használnak. Külön vizsgálat tárgyát képezi, hogy miként válik ismertté a társadalomtudományi irodalom használata és a tájékoztatás iránti érdeklődés, mindez miként növeli a könyvtárhasználók kreativitását. A források strukturális és általánosítható jellemzése erősen emlékeztet a *Kőhalmi Béla* által nálunk az oktatásba bevezetett bibliográfia-elemzésekre. Ugyancsak e fejezetben tárgyalja a referenz munka módszereit és kifejti nézeteit a kérdések általa strukturálisnak nevezett megoldása mellett és ezzel kapcsolatban vizsgálja az egyes referenz segédletek szerkezeti felépítését.

A tájékoztatási segédletek közül külön kiemeli az ún. kalauz jellegű bevezetőket mint a strukturálisnak nevezett tájékoztatás legfontosabb műszereit, míg a bibliográfiák anyag-analizáló jelentőségét emeli ki. A strukturális és analizáló, faktográfiai tájékoztatás együttes megvalósulása a szerző szerint az annotációk minőségén múlik. Általában a tájékoztató munka színvonalával foglalkozva az általános és specifikus források szintetizálásában a valódi kutatási segédletek előállításában látja a tájékoztató munka igazi jelentőségét. E megállapításai is erősen emlékeztetnek arra, amit *Kőhalmi Béla* annak idején a bibliográfia rangemeléséről írt.

Az érdekes olvasmánynak bizonyuló könyv függelékei – nagyon szemléletesen – konkrét példákhoz kapcsolódva mutatják be az egyes forrástípusok használatát.

Az egyetemi képzés és a könyvtári tájékoztatás kapcsolatainak tárgyalása – még akkor is, ha az a tengerentúli környezet által erősen befolyásolt – a magyar olvasó számára rendkívül hasznos. A környezet különbözősége néha egyezéseket is produkál. Jellemző példa erre a szerző által idézett, a „Journal of Academic Librarianship”-ben 1975-ben megjelent cikk következő mondata: „Egyetemi hallgatók nem tudják, hogyan kell használni a könyvtárakat. A legtöbbszörük nem képes, a számukra előírt legegyszerűbb bibliográfiai feladatokat megoldani.”

SZENTMIHÁLYI JÁNOS